Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ insorțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insorțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 194. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ 29 Augustŭ (10 Septemvre) 1889.

Din causa sfintei sĕrbătorĭ de mâne, ḑiarulŭ nu va apăré pănă Mercurĭ séra.

Brașovŭ, 28 Augustŭ v.

In vederea apropierei nouei sesiunĭ dietale, foile guvernului unguresců îșĭ dau silința sĕ înfățișeze în colorile cele mai frumóse succesele guvernului în privința financelorŭ statului și activitatea, ce elŭ o desfășură pentru viitórele reforme „binefăcĕtóre“ pe diferitele tĕrêmurĭ.

Astfelŭ „Corespondința din Pesta“ găsesce cu cale a trage clopotulŭ celŭ mare spunêndŭ, că pentru anulŭ 1890 se va presenta unŭ bugetŭ „fără deficitŭ“, și așa promisiunea șefuluĭ cabinetului, a d-lui Tisza, se împlinesce, căcĭ echilibrulŭ restabilitŭ în financele statului „nu e artificialŭ“.

Acestŭ pretinsŭ „succesŭ“, precum și reformarea justiției și a administrațiunei, ce se pregătesce, face pe fóia guvernamentală sĕ spere, că lucrările dietei vorŭ merge strună și oposiția va pune botulŭ pe labe.

Nu totŭ așa vĕdŭ lucrurile foile oposiționale. Ele din contră spunŭ, că d-lŭ Tisza nu numai nu va avé unŭ plusŭ în bugetŭ, precum a promisŭ, ci din contră unŭ considerabilŭ deficitŭ pentru anulŭ 1890.

Fóia opozițională „Budapester Tagblatt“ îi face d-lui Tisza altfelŭ socotéla, că reforma plănuită a justiției va fi împreunată cu marĭ cheltuelĭ, că tarifulŭ pe zone cere o mulțime de creațiunĭ noue și vorŭ trebui sĕ se pună în bugetŭ posturĭ mai marĭ nu numai pentru materialulŭ rulantŭ, ci și pentru întreținerea căilorŭ ferate, pentru lefurĭ ș. a.

Fóia oposițională anunță chiar, că oposițiunea parlamentară va supune unei severe criticĭ întréga economiă financiară a guvernului și va ilustra cum se cuvine tóte erorile de calculŭ, ce s'au ivitŭ la darea pe spirtŭ și la conversiune, așa că de astădată frivolitatea în cuvinte și ușurința în fapte nu numai vorŭ fi admoniate, ci chiar pedepsite.

Și ca și cum foile oficióse ar fi prevĕḑêndŭ posibilitatea ridicării unorŭ noue furtunĭ în dietă, caută a-i deșchide guvernului și o portiță de scăpare, ḑicêndŭ, că d-lŭ Tisza n'a promisŭ hotărîtŭ sĕ presinte pentru 1890 unŭ bugetŭ echilibratŭ orĭ chiar cu plusŭ, ci condiționatŭ, că adecă décă nu se va întêmpla ceva anormalŭ, ce l'ar puté împedeca în lucrarea sa de regulare a finanțelorŭ. Dér, ḑic ele, étă că ceva anormalŭ s'a întêmplatŭ, anume tristulŭ casŭ, că secerișulŭ a fostŭ fórte rĕu, așa că în unele ținuturĭ e temere de miseriă notorică!

Cum vedemŭ din vorbele oficióselorŭ, d-lŭ Tisza nu pré stă pe scaunŭ tare cu faimosulŭ sĕu bugetŭ echilibratŭ.

Câtŭ pentru reformele justiției, cum vorŭ fi ele, nu se scie bine; dér cumcă prin ele se vorŭ spori lefegii, nicĭ vorbă nu mai póte fi, și apoi reformele de felulŭ acesta numai binefacere nu însémnă pentru contribuabilĭ. Nu mai puținŭ îngrijitóre e plănuita reformă a administrației, care va fi o armă puternică în mânile guvernului, precum se esprimă chiar fóia opozițională „Egyetértés“, căcĭ fișpanii vorŭ deveni adevĕrate unelte ale guvernului și adevĕrațĭ satrapĭ pentru poporațiunea comitatelorŭ; căcĭ décă aḑĭ, când totŭ se mai supunŭ unui controlŭ actele lorŭ, sĕvêrșescŭ fapte pașalicescĭ, ce va fi atuncĭ, când nu voru mai fi responsabilĭ decâtŭ guvernului, care le-a datŭ mână liberă sĕ taiă și sĕ spênḑure?

Nu mai încape îndoială că reforma administrației lovesce greu în popórele nemaghiare, căcĭ acésta e și ținta reformei. Și décă și oposiția maghiară se teme încâtva, se teme din punctŭ de vedere alŭ intereselorŭ de partidŭ, căcĭ o administrațiă de statŭ însemnéză întărirea partidului dela putere și a guvernului tiszaistŭ.

Astfelŭ fiecare sesiune ce urméză a dietei unguréscĭ ne dă cu o dovadă mai multŭ, că regimulŭ ungurescŭ e firmŭ hotărîtŭ a nu face nicĭ câtŭ e negru sub unghiă pentru naționalitățĭ, a face însĕ totulŭ în contra lorŭ, căcĭ tóte reformele, câte de anĭ douĕḑecĭ se facŭ, suntŭ în contra intereselorŭ de desvoltare și de esistență a naționalitățilorŭ nemaghiare.

DIN AFARĂ.

Alianța ruso-francesă.

Se cetesce în ḑiarele germane o comunicare oficiósă care ḑice că pare că s'a dobânditŭ convingerea că învoelĭ formale există între Francia și Rusia. Aceste învoelĭ n'au primitŭ póte aprobarea expresă a Țarului, dér ar puté fi ratificate de odată în casŭ de resbelŭ. E lesne de a ghici că o ordine de bătae jócă unŭ órecare rolŭ în aceste învoelĭ încheiate de generalulŭ Wanowski în timpulŭ călĕtoriei împĕratului în Englitera. Satisfacția pricinuită de apropierea ce s'a produsŭ între Germania și Englitera e generală în Germania, și Englitera póte fi mulțămită de acésta apropiere. Celŭ puținŭ cercurile politice din Berlinŭ suntŭ de părere că atitudinea aspră a lui „Norddeutsche Allg. Ztg“ în privința expedițiunii lui Emin-Pașa este o consecință a promisiunilorŭ făcute Engliterei.

Inarmările Germaniei.

In cercurile politice din Viena se comentéză multŭ unŭ articolŭ alŭ ḑiarului „Post“ din Berlinŭ, care ḑice, că guvernulŭ germanŭ are intențiunea sĕ creeze unŭ nou corpŭ de armată la granița de Ostŭ, că décă păn'acum s'au avutŭ la Berlinŭ óre-carĭ considerații pentru Rusia, acésta atitudine binevoitóre nu mai are motivŭ de a fi, de când Rusia însașĭ a creatŭ două corpurĭ noue de armată la Vilna și la Varșovia.

Viitórele alegerĭ în Francia.

Unŭ redactorŭ alŭ ḑiarului „Figaro“ a avutŭ o întrevedere cu principele Victorŭ Napoleonŭ. Acesta a declaratŭ, că nu va publica nicĭ unŭ manifestŭ, căcĭ se cunósce programa sa, care cere imperiulŭ. Elŭ crede, că revisuirea va triumfa; constituanta, care va înlocuì camera actuală va avea forțele trebuincióse și mandatulŭ doritŭ pentru a îndeplinì opera de reînviere. Intâia sa datoriă va fi de a da cuvêntulŭ țĕrii. Din plebiscitulŭ directŭ imperiulŭ va eși învingătorŭ. Propriu vorbindŭ, nu e luptă decâtŭ între Republică și imperiu, căcĭ regalitatea legitimă nu mai e decâtŭ o amintire dela mórtea comitelui Chambord. Parlamentarismulŭ e de altmintrelea încompatibilŭ cu sufragiulŭ universalŭ. Imperiulŭ e decĭ singurulŭ guvernŭ practicŭ.

Unŭ apelŭ pentru Cretenĭ.

Unŭ comitetŭ grecescŭ, care se întituléză „*comitetŭ centralŭ din Atena alŭ confederațiunei orientale*“ adreséză ca circulară unŭ *apelŭ*: „cătră toțĭ ómenii de statŭ amicĭ ai libertății; cătră tóte comitetele; cătră întréga pressă și cătră tóte inimile deschise sentimentelorŭ nobile“. Acéstă circulară care pórtă nr. 212, are în frunte ca însemnŭ vulturulŭ c'unŭ șérpe în ghiare, cu o stea luminătóre deasupra capului și purtândŭ în ciocŭ o pantlică, pe care e înscrisă grecesce devisa: în unire e puterea.

Apelulŭ care, s'a trimesŭ și fóiei nóstre are următorulŭ cuprinsŭ:

Apelŭ.

Mai la fiecare ḑece anĭ locuitorii Cretei au alergatŭ la arme și se angajéză într'o luptă neegală, pentru ca sĕ-șĭ asigure drepturile civile și politice, ce le-au fostŭ concese prin tractatulŭ din Halepa, în urma celorŭ mai marĭ sacrificii.

Nicĭ litera, nicĭ spiritulŭ acestui tractatŭ n'au fostŭ nicĭ odată aplicate fidelŭ; dér Cretenii dovedescŭ la fiăcare ocasiune, că suntŭ decișĭ a nu renunța la elŭ, decâtŭ în casulŭ când ar fi strivițĭ de forța brutală, și când politica internațională a puterilorŭ, preocupate numai și numai de interesele lorŭ particulare, i-ar lăsa pradei nenorocitei lorŭ sorțĭ.

In numele dreptului, alŭ libertății și alŭ iubirei deaprópelui Associațiunei

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

O escursiune în comuna Recea din Țéra Oltului.

Audisemŭ multŭ și de multeorĭ, că în unele comune foste grănițerescĭ și cu deosebire în Recea apa din văi și rîurĭ s'ar întebuința la udarea livedilorŭ și fĕnațiilorŭ séu la irrigațiune. Nimicŭ decĭ mai naturalŭ pentru mine, ca agronomŭ și profesorŭ de agricultură decât dorința d'a cunósce și a vedé mai de aprópe acéstă anomaliă și curiositate. O numescŭ anomaliă fiindcă în genere țĕranii noștri în locŭ de-a îngrășa și gunoì ogórele și livedile lorŭ, ei din contră adună tótă apa de plóiă și zăpada din curte, grădină și uliță, în lacúlŭ și băltoiulŭ centralŭ din curte numitŭ: mustulŭ de gunoiu, ca sĕ le spălăcéscă și despóiă bine gunoiulŭ de tóte materiile animalice și ușorŭ solubile din elŭ și apoi, luate în suspensiune și disoluțiune, sĕ le ducă érășĭ pe stradă și păraiă, văi și rîurĭ, ca sĕ îngrașe peștii și bolovanii din rîurĭ. Precum vedemŭ decĭ, aci ar fi fostŭ de!, unŭ lucru deandósele, adecă nu de-a îngrășa pescii și bolovanii din rîurĭ cu gunoiulŭ din curte, ci de a-i sĕrăci, adecă de-ale curăți apa și de gunoiulŭ ce-lŭ aduce din munte și a-i silì mai multŭ séu mai puținŭ d'a esista într'o apă curățită de materiile organice și minerale, carĭ i-ar puté întreține.

Pe drumŭ îmĭ puseiu justa întrebare, că în cele din urmă, ce o sĕ potŭ eu vedé acolo, căcĭ numai dela țĕranii noștri nu te poțĭ aștepta la lucrurĭ marĭ, la livedĭ artificiale, sistema Petersen, unde apa, când se scurge prin tuburĭ de pămêntŭ, pentru a se svênta terenulŭ și când se ridică apoi în susŭ, și se scóte la suprafață, pentru a servì la căderea terenului, va sĕ dică, unde acelésĭ tuburĭ (scocurĭ) de pămêntŭ au de îndeplinitŭ două scopurĭ; nicĭ livedĭ artificiale după sistema Wagner, — care la sĕmĕnarea din nou a pămêntului destinatŭ pentru livade dă multă atențiune florei spontanee locale, și între semințe pune în cantitate mai mare tocmai acele, carĭ se facŭ mai bine și suntŭ mai de folosŭ etc. Tocmai aceste erau greu de găsitŭ la noi, după ce ele recerŭ marĭ capitale și multă iscusință, — carĭ nouĕ tocmai ne lipsescŭ ér kulturtechniker-ii și Wiesenbaumeister-ii, nicĭ după nume nu suntŭ cunoscuțĭ între poporŭ, lipsindu-ne și numele lorŭ până acum. Celŭ multŭ puteu sĕ fiă nisce așa numite irrigațiunĭ naturale „natürliche Rieselwiesen“ cum mai vĕdusem în Meclenburg-Schwerin și în regatulŭ Saxoniei în apropiere de Löbau, constândŭ din 2—3 gardice micĭ și de totŭ primitive pentru abaterea apei din albia ei actuală pe o albiă veche părăsită, cum suntŭ de ordinarŭ numite ochiurĭ și oltețe mai pe la róte rîurile, ér încolo rĕmânêndŭ întregŭ terenulŭ așa cum a fostŭ și așteptândŭ udarea din partea ceriului, și pentru care livade artificială părăsisemŭ o serbare poporală și venisem pe josŭ timpŭ de 2 óre, încâtŭ o lună de ḑile ne părea rĕu de timpulŭ perdutŭ și ostenéla suferită.

Cam totŭ astfelŭ de irrigațiunĭ mĕ așteptamŭ sĕ găsescŭ și la Recea, — pentru care venisem distanță de 4 milurĭ. Ajunsŭ în Recea mergŭ iute în têrgŭ — aruncŭ o privire asupra întinderei lui, — soiului și raselorŭ de vite și de oi, bivolițe frumóse, boi marĭ de Câmpiă, cai micĭ și rĕu îngrijițĭ, și erau fórte multe, peste 4000 capete, multe din ele venite din munții României, vr'o două turme de berbecĭ țigăi de tótă frumsețea, încâtŭ regretai, că suntŭ destinațĭ peirei; căcĭ întrebuințațĭ ca reproducĕtorĭ pentru încrucișarea și ameliorarea oilorŭ țurcane și bârsane, ar puté aduce cu totulŭ alte folóse și venite, ar face pe aceste, ca sĕ dea lână mai bună și mai scumpă, lapte mai multŭ și mai grasŭ, carne mai gustósă etc., c'unŭ cuvêntŭ, sĕ ridice prestigiulŭ și folósele oieriei române. Odată têrgulŭ percursŭ m'am și îndreptatŭ spre scopulŭ esențial alŭ venirei mele — spre scóla centrală

ligei orientale cu reşedinţa în Atena invócă adĭ intervenţiunea D-vóstră în favórea marei insule Creta, a căruia locuitorĭ creştinĭ au ajunsŭ pradă omorului şi devastaţiunei, şi sĕ vĕdŭ siliţĭ a părăsì patria lorŭ.

Nu ne îndoimŭ de locŭ, că în acest seculŭ de progresŭ, care nu numai admite torturele evului mediu, nu veţĭ privì cu indiferenţă distrugerea populaţiunei creştine a insulei Creta, care este cea mai numerósă, de către Otomanii insulei, carĭ, mai puţinĭ la numĕrŭ, suntŭ susţinuţĭ şi înarmaţĭ, în contra orĭ-cărui sentimentŭ de dreptate, de către autorităţile ţĕrii. Suntemŭ convinşĭ, că veţĭ intervenì cu tótă puterea d-vóstră într'o causă atâtŭ de dréptă şi că silinţele D-vóstră vorŭ fi încoronate de succesŭ.

Unŭ memorandŭ amĕnunţitŭ asupra crimelorŭ şi crudimelorŭ comise în aceste timpurĭ din urmă va urma în curêndŭ după acestŭ apelŭ.

Făcutŭ în Atena la 16/28 Augustŭ 1889.

Subsemnaţi: D. N. Botzaris, preşedinte A. R. Rangabé, vice-preşedinte; L. Bulgaris, ephorŭ; G. Thanopoulos, secretarŭ generalŭ şi Membrii consiliului dirigentŭ: Gr. Mavromaras, I. Pyrlas, L. Vlassis, C. Polemis, P. S. Kyriacos, A. Balabanis.

SCIRILE ḌILEI.

Regularea porţilorŭ de ferŭ. Ministrulŭ ungurescŭ de comunicaţiune Baross s'a dusŭ la Porţile de ferŭ, unde s'a începutŭ spargerea stâncilorŭ în presenţa lui.

***

Seghedinulŭ în periculŭ. Stăpânirea unguréscă a cheltuitŭ milióne de pe spinarea contribuabililorŭ, ca sĕ rezidéscă Seghedinulŭ, ce acum câţĭva anĭ fusese nimicitŭ de potopŭ. Şi ce vedĭ acum? Seghedinulŭ a începutŭ sĕ se surpe de bine ce s'a ziditŭ. Cheulŭ în lungime de 150 metri s'a şi dĕrîmatŭ, şi bine trebue sciutŭ, că pentru acestŭ cheu s'au cheltuitŭ douĕ milióne fl.! Étă pentru ce se storcŭ contribuabilii până la mĕduvă.

***

Nou institutŭ de banĭ. „Luminătorulŭ" spune, că în Baia-de-Crişŭ s'a înfiinţatŭ unŭ institutŭ de creditŭ şi economii numitŭ „*Munteana*". Capitalulŭ fundaţionalŭ e de 10.000 în 1000 de acţiunĭ.

***

Semne triste. De ḑecĭ de anĭ nu s'a mai pomenitŭ ca la tîrgulŭ de sĕptĕmână din Sibiiu Marţa sĕ se adune bucate şi alte producte agricole, precum s'a întêmplatŭ în Marţa trecută, spune „Telegrafulŭ românŭ". Bieţii ómenĭ abia şi-au strînsŭ de pe câmpŭ şi au şi alergatŭ sĕ'şi vêndă ródele muncei de peste véră. Imbulzéla era aşa de mare, încâtŭ pela 7 óre diminéţa circulaţiunea în piaţa mare era imposibilă, carĕle erau lipite de olaltă, la 8 óre tóte stradele laterale erau îndesuite pe ambele părţĭ, încâtŭ numai cu ostenélă mai puteau circula prin mijloculŭ stradelorŭ şi alte trăsurĭ. Speculanţii de bucate au pututŭ face bune „Geschäft"urĭ, căcĭ lipsa de banĭ e tare simţită.

***

Inundare. Hotarĕle comunelorŭ Sân-Lelecŭ, Sarozpatacŭ, şi coloniei Casonului micŭ au fostŭ inundate de părîulŭ Casonŭ astfelŭ, încâtŭ ómenii nu'şĭ mai cunoscŭ partea lorŭ de proprietate, din causa nomolului ce acopere ţinutulŭ. Părîulŭ 'şĭ-a schimbatŭ albia, în unele locurĭ până la100 metri departe de cea vechiă.

***

Realităţile aparţinătóre la massa concursuală *Carolŭ Tătartzi* din băile erculane (Mehadia) s'au vêndutŭ în 2 Sept. nou în calea licitaţiunei publice cu 361,000 fl. Erariulŭ a oferitŭ prin representantele sĕu secretarulŭ ministerialŭ Dobokay 360,000 fl., éră împuteritulŭ băncei generale unguresci de creditŭ din Budapesta Kornfeld 361,000 fl., şi prin urmare amintita bancă de creditŭ a cumpĕratŭ acele realităţĭ. Se vorbesce însĕ, ḑice „Fóia D.", că erariulŭ va face ofertŭ ulteriorŭ, în care casŭ se va ţinè licitaţiune nouă.

***

Bóla de unghii şi de gură bântue în mare mĕsură între vitele din comunele Măierău, Holt-murĕşŭ, Săcalŭ, Deda, Topliţa, Ieciu, Idicelŭ, Rîpa de josŭ şi Rîpa de susŭ.

***

Teatrulŭ ungurescŭ din Pojonŭ, precum se scie, nu se póte susţinè şi sfêrşesce totdéuna cu deficite marĭ. Cu tóte astea s'au găsitŭ şoviniştĭ, carĭ sĕ propună în representanţa comunala redicarea representaţiilorŭ dela 60 la 80. Maioritatea membrilorŭ însĕ a respinsŭ propunerea. Cu acéstă ocasiune s'a ivitŭ comiculŭ casŭ, că întregŭ magistratulŭ a votatŭ în contra propriei sale propunerĭ făcute în consiliulŭ comunalŭ: d'a se da 60 de representaţiunĭ maghiare, dér adunarea a ridicat'o la valóre de conclusŭ.

***

Focurile din pădurile dela Topliţa a distrusŭ vr'o 300—400 jugĕre pădure de bradĭ, pricinuindŭ o pagubă de vr'o 5000 fl. Se bănuesce, că foculŭ a fostŭ pusŭ.

***

Transporturĭ în massă de trupe. Conformŭ dorinţei exprimate de Regele Carolŭ, cu ocasiunea manevrelorŭ din acéstă tómnă, se va face — ḑice „Naţionalulŭ" — încercare, décă direcţiunea căilorŭ române ferate ar putè face transporturĭ în massă de trupe. Este vorba ca trupele corpului 3 şi 4 de armata română în numĕrŭ de 17.000 ómenĭ, sĕ fie transportate în massă de la Păşcanĭ în órecare direcţiune şi pe distanţe lungĭ. Direcţia căilorŭ ferate a fostŭ avisată în acestŭ sensŭ, ér comitetulŭ apĕrărei ţerei, care se va întrunì sĕptămâna viitóre sub preşedinţa M. S. Regelui, va hotărî modulŭ operaţiunei. In timpulŭ transportului, circulaţiunea trenurilorŭ de marfă va fi suspendată.

***

Statulŭ romano-catolicŭ din Ardélŭ e convocatŭ pe ḑilele de 24 şi 25 Septemvre n. la Cluşiu, cu care ocasiune se va raporta şi despre mĕsurile luate până acum pentru urcarea congruei.

***

Transferarea vice-consulului românŭ din Pesta. D-lŭ Stamatiade (Stamate), actualŭ vice-consulŭ şi cancelarŭ alŭ consulatului generalŭ din Budapesta, fŭ transferatŭ în postulŭ ḑe vice-consulŭ la consulatulŭ generalŭ din Salonicŭ, postŭ creatŭ prin budgetulŭ pe anulŭ curentŭ. D-lŭ Constantinescu (Spiru), actualŭ cancelarŭ la consulatulŭ generalŭ din Salonicŭ, în postulŭ de vice-consulŭ şi cancelarŭ la consulatulŭ generalŭ din Budapesta, în loculŭ d-lui Stamatiade.

***

Hipodromŭ. Astă séră Lunĭ se dă representaţia dela hipodromŭ în beneficiulŭ d-lorŭ Ludvig Antonŭ (Antonŭ Leontescu) şi Kuhinka Albert, cunoscuţii „Dummer August" şi clownulŭ. Representaţia va fi una din cele mai plăcute şi mai vesele.

***

Jubileulŭ foiei „Neue freie Presse". Ḑiarele germane din Austria continuă, din incidentulŭ jubileului, a'i da fóiei jidovescĭ „Neue freie Presse", vêndută şi d-lui Tisza, epitetele ce le merită. „Vaterland" o numesce „seducătóre şi esploatatóre a poporului". „Grazer Volksblatt" o numesce „marele ḑiarŭ alŭ Jidovilorŭ", pentru care banulŭ e totulŭ şi care a ḑisŭ, „că nicĭ unŭ Ungurŭ fără Rothschild şi nicĭ unŭ Rothschild fără Tisza." Arată fóia din Graţŭ, cum fóia jidovéscă s'a esprimatŭ, că preotulŭ trebue sĕ fiă săracŭ, ţĕranulŭ şi lucrătorulŭ sĕ nu fiă ocrotiţĭ de lege şi. a. Astfelŭ foile conservative germane îĭ serbézăjubileulŭ fóiei jidano-tiszaiste din Viena.

***

Ferestrile de ventilaţiune ale lui Buschek. Mecaniculŭ şi lăcătuşulŭ Buschek din Braşovŭ, ne-a comunicatŭ unŭ tablou alŭ unei practice invenţiunĭ ce a făcut'o. E vorba de ferestri ventilătóre din ferŭ turnatŭ pentru şcóle, locuinţe private, birturĭ şi cafenele, florării, fabricĭ, spitalurĭ, magazine, grajdurĭ; pentru zidurĭ gróse şi subţirĭ. Aceste ferestri printr'unŭ ingeniosŭ mecanismŭ se potŭ închide şi deşchide câte una séu mai multe deodată, de josŭ din parterŭ, aflându-se chiar în caturile cele mai de susŭ. Invenţiunea D-lui Buschek a fostŭ patentată (brevetată) în Viena la 8 Iunie a. c. şi în Berlinŭ la 15 Iunie a. c. D-lŭ Buschek pune la disposiţia fiecăruia, care voiesce sĕ se informeze despre invenţiunea sa, modelurĭ desenate, ér în locuinţa sa în Braşovulŭ-vechiu strada lungă (Langgasse) N-ro 649 se potŭ vedé modelurĭ esecutate de elŭ.

Literatură.

De sub presele Tipo-litografiei *H. Goldner* din Iaşĭ va apărè în curêndŭ ântâia fasciculă din **„Dicţionarŭ Germanŭ-Românŭ"** de *S. I. Grosmann.* Intregulŭ opŭ va cuprinde 40—45 fascicule câte 2 colĭ formatulŭ 4°. — La fiĕ-care 15 ḑile va apărè o fasciculă şi se va vinde cu 15 banĭ în tótă ţéra. Prima fasciculă sĕ trimete *gratis* şi *franco*, după cerere adresată autorului (strada Golia 7).

A apărutŭ de sub tiparŭ în editura *„Librăriei şi tipografiei Şcólelorŭ"* din Bucurescĭ **Abecedarulŭ Românescŭ** (Cheia cărţii), carte aprobată de onor. Ministerŭ alŭ Instrucţiunii.

„Wiener Mode" ne sosi şi N-rulŭ 23 alŭ acestui ḑiarŭ de modă, ale cărui ilustraţiunĭ de multe orĭ au fostŭ lăudate. Acum însĕ sĕ vorbimŭ şi de cuprinsulŭ textului lui, care din acestŭ ultimŭ numĕrŭ sĕ distinge prin: Raportŭ de modă; de Ienny Neumann. La istoria taliei; de Iacobŭ de Falke. Multe şi de tóte pentru călĕtorie; de Franciscŭ Renér. Lucrurile de mână vienese; de Maria Bergmann. O schiţă din munţĭ tirolezĭ; de Iuliu Syrutschek. Sapho; de Maria de Neumayer. Unŭ servitorŭ la doi stăpânĭ (novelă); de Friedrich Uhl. Rocheforth Hamerling (bibliografiă); de F. Gross, despre arangiarea statistică a mobilierulu; de Bruno Bucher ş. a.

Mulţămită publică.

Subscrisului fiindu'i cu neputinţă a mulţămi separatŭ în modŭ cuviinciosŭ tuturorŭ amicilorŭ, cunoscuţilorŭ şi foştilorŭ mei discipulĭ la institutele de învĕţământŭ din Blaşiu în timpŭ de 14 anĭ, carĭ îndemnaţĭ de sinceritatea sentimentelorŭ, ce le nutrescŭ faţă cu neînsemnata mea persónă, au binevoitŭ a mĕ felic ta cu ocasiunea alegerii mele de canonicŭ teologŭ în capitululŭ metropolitanŭ din Blaşiu, prin acésta le aducŭ tuturorŭ din partea mea mulţămită cea mai sinceră, pentru atâta bunăvoinţă arĕtate faţă cu mine, poftindu-le şi urându-le din parte'mĭ dela Bunulŭ Dumneḑeu totŭ binele sufletescŭ şi trupescŭ.

Blaşiv, 6 Septemvre n. 1889.

Dr. Alesandru Grama,
canonicŭ metropolitanŭ în capitululŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea balului arangiatŭ în 18 Augustŭ n. a. c. în Hunedóra de către damele române din opidulŭ Hunedóra în favorulŭ *reuniunei femeilorŭ române din comitatulŭ Hunedórei* au incursŭ peste totŭ 145 fl. 60 cr., din carĭ subtrăgêndu-se suma speselorŭ de 66 fl. 53 cr. resultă

---

grăniţeréscă, ca acolo sĕ cerŭ dela compatriotulŭ directorŭ alŭ ḑisei şcóle informaţiunĭ despre liveḑile udate, ca îndată după 1—1½ óră sĕ şi potŭ părăsì Recea.

D-lŭ directorŭ, deşi tare ocupatŭ cu facerea biletelorŭ de vite cumpĕrate, îmĭ comunicà, că însăşĭ grădina şcólei şi a altorŭ particularĭ din satŭ este astfelŭ irrigată, şi cu multă amabilitate se dispensà de serviciu şi mi-se oferì ca Cicerone, spre a mĕ conduce şi a-mĭ arăta câte-va grădinĭ. Indată ce am întratŭ în grădină, am începutŭ a-mĭ împrăştia bănuelile şi nedumeririle: Canalulŭ conductorŭ este făcutŭ după tóte regulele şi cerinţele sciinţei technice şi artei — este oblu şi fără păreţĭ şi digurĭ, ca în fiecare momentŭ şi locŭ sĕ poţĭ umfla şi revĕrsa apa, când la drépta, când la stânga; elŭ este făcutŭ la acelaşĭ nivelŭ şi aceiaşĭ adâncime cu o mică cădere, ca apa sĕ rĕmână pe câtŭ e posibilŭ la aceea-şĭ înălţime şi cădere, pentru a nu avè trebuinţă mai în josŭ de stavilare, scocurĭ séu digurĭ şi alte lucrărĭ de artă costisitóre, pentru a o ridica din nou la înălţimea anterióră, prin negligenţa pierdută. Nu, din tóte aceste stavilare, scocurĭ etc. nu era nimicŭ, ci canalulŭ conducĕtorŭ atinge şi unesce totdéuna punctele cele mai înalte între sine, profită şi folosesce pe deplinŭ tóte avantagele, ce le oferă situaţiunea şi natura, fără a perde nimicŭ din forţele şi calităţile sale. Canalulŭ conducĕtorŭ nu se termină aci, ci traverséză grădina în liniă óblă şi trece apoi prin alte grădinĭ, pentru a le atinge şi adăpa şi pe acelea. Din canalulŭ conducĕtorŭ se bifurcă în drépta şi în stânga canale, rozóre şi rigóle micĭ pentru distribuţiunea apei în tóte direcţiunile, carĭ suntŭ astfelŭ împărţite, încâtŭ fiecare palmă de locŭ sĕ-şĭ aibă apa lui próspĕtă, ér nu spălăcită, şi în cantitate suficientă. La o mică distanţă de ele şi printre ele suntŭ împrăştiate şi diseminate în locurile jóse alte rigóle, rozóre şi canale *de scurgere*, carĭ au menirea de a prinde şi înlătura apa de pe terenŭ cu aceeaşĭ iuţime şi punctualitate, cu care a venitŭ, pentru a nu rĕmânè multŭ timpŭ băltuită pe unŭ locŭ, prin care ar face sĕ piéră ierburile dulcĭ, ér loculŭ sĕ se înmóiă şi sĕ devină mlăştinosŭ séu sĕ dea nascere la fontăniturĭ.

Am statŭ mai multŭ timpŭ pe locŭ pentru a admira, cu câtă simetriă şi cu câtă iscusinţă au procedatŭ şi procedŭ aceştĭ ómenĭ simpli la facerea şi întreţinerea canalurilorŭ şi rozórelorŭ lorŭ, — care nicĭ în celŭ mai micŭ punctŭ nu erau negligeate. Tradiţionalele muşuróie de cârtiţe (sobolĭ), mărĕcinĭ, buruienĭ, petri séu nomolŭ şi nisipŭ adusŭ cu apă, din tóte aceste nu era nicĭ o pomenire — precum nicĭ urmă de digurĭ de nomolŭ din sĕpatulŭ şi curăţitulŭ rozórelorŭ séu canalelorŭ — aşa că apa din fiă-care punctŭ se putea revărsa din canalulŭ de revărsare séu conducĕtorŭ şi în fiă-care punctŭ sĕ între de ambe părţile în canalulŭ colectorŭ. In schimbŭ însĕ la bifurcarea canalelorŭ de distribuire a apei, la fiecare punctŭ se află stavilarulŭ şi materialulŭ de opritulŭ şi abaterea apei — gata numai de a fi puse în funcţionare. Aceeaşĭ instalaţiune de irrigaţiune am vĕḑut'o şi în alte grădinĭ particulare ale ţĕranilorŭ şi pretutindenea era otavă grandiósă cu tótă seceta teribilă din ĕstŭ anŭ. Intrebândŭ pe dirigintele scólei, care era cu mine, décă au unŭ anumitŭ timpŭ şi anumite statute orĭ norme de udare, 'mĭ spuse, că nu au, ci ei întrebuinţéză apa de ordinarŭ tómna şi mai cu sémă primăvéra, cea tulbure, provenită din topirea zăpeḑii, ér d'aci încolo peste anŭ după cositulŭ fênului şi de câte orĭ sĕ simte necesitate de umeḑeală, carĭ observaţii tóte suntŭ la loculŭ lorŭ.

In privinţa calităţii apei însĕ fiă-care proprietarŭ de pămêntŭ voesce sĕ aibă apă próspĕtă şi se feresce de apa întrebuinţată deja odată, — apa spălăcită — care are mai puţinŭ efectŭ; între tóte apele, apa de primăvéră s'au doveditŭ ca cea mai eficace, mai de folosŭ, şi pe care cu toţii vorŭ sĕ o aibă deodată. De aceea când o ai începutŭ a-o revărsa odată, atuncĭ trebuesce sĕ stai ḑiua şi nóptea lângă stavilare, căcĭ îndată ce te

unŭ venitŭ curatŭ de 79 fl. 7 cr., care conformŭ destinațiunii sale s'a administratŭ d-nei cassiere a reun. fem. rom. în Deva.

Suprasolvirĭ au incursŭ dela stim. d-nĭ: Franciscŭ Hossu-Longinŭ, adv. în Deva 4 fl., Dr. Lazarŭ Petco adv. în Aradŭ 2 fl., Nicolae Șinca par. gr. or. în Simeria 1 fl. 50 cr., Petru Șinca par. gr. or. în Batizŭ 1 fl., Corneliu Popoviciu din Hațegŭ 20 cr., Valeriu Popoviciu din Hațegŭ 20 cr., Virgiliu Popoviciu din Hațegŭ 10 cr., Nichita Enculețŭ învĕțătorŭ din Deva 50 cr., Iône Munteanŭ proprietarŭ în Hațegŭ 50 cr., Mihailŭ Boutescu adv. în Hațegŭ 50 cr., d-na Aurelia Vladŭ din Orĕștiă 50 cr., Georgiu Ghila par. gr. or. din Chersițĭ 50 cr., Petru Rimbașiu învĕțătorŭ din Bradŭ 50 cr., Romulŭ de Crainicŭ protopresbiterŭ gr. or. din Dobra 50 cr., Dr. Alesandru Hossu adv. din Deva 1 fl. 50 cr., Emilŭ Prodanŭ din Brașovŭ 50 cr. Dr Stănilă medicŭ în armată 50 cr., Simonis pret. din Sibiiu 1 florinŭ 50 cr., Aureliu Ciatŭ medicinistŭ 50 cr., Dr. Turcu medicinistŭ 50 cr., Avramŭ Pĕcurariu protopresbiterŭ gr. or. din Ilia-mureșiană 2 fl., Ioanŭ Papiu protopresb. gr. or. din Deva 1 fl., Petru Popoviciu parochŭ gr. or. din Nădășthia-superióră 50 cr., Victorŭ Todosianŭ theologŭ 50 cr., Toma Haneșiu funcționarŭ le banca română „Ardeleana" în Orĕștiă 50 cr., Petru Hădanŭ învĕțătorŭ 50 cr., Petru Barițiu 50 cr., Șandor Gali 50 cr., Dumitru Berariu parochŭ gr. or. 50 cr.; apoi dela următorii d-nĭ din Hunedóra: Nicolae Dima proprietarŭ 1 fl., Josef Schalat șefulŭ topitoriei de ferŭ 1 fl., Rudolfŭ Mureșianŭ 50 cr., Tornya Șandorŭ jude reg. 50 cr., Livia Mureșianu 50 cr., Strauss Nandorŭ pretore 50 cr., Dr. Iucho Ferencz apothecariu 2 florinĭ, Demetriu Banciu mag. pharm. 50 cr., Teofilŭ Tulea notarŭ cercualŭ 1 fl., Nicolau Munteanŭ 50 cr., Nicolau Stoichița 50 cr., vĕduva Popini Nandorŭ 50 cr., Adalbertŭ Crintei căpit. poliț. 50 cr., Alesandru Nemethŭ 10 cr., Franciscŭ Bogaci propriet. 50 cr., Bauholczer Karoly propriet. 50 cr., Carolŭ Ciuciu comerciante 50 cr., Georgiu Oprea par. gr. 1 fl., Petru Sabo 50 cr. și Dr. Büchler Mor medicŭ 50 cr.

Succesulŭ moralŭ și materialŭ obținutŭ cu ocasiunea acestei petrecerĭ și converirĭ realisate peste așteptările nóstre este și se atribue sprijinului datŭ de către publiculŭ ce a participatŭ în numĕrŭ mare din locŭ, din jurŭ și din depărtărĭ însemnate, pentru care le esprimămŭ și îĭ rugămŭ pe stimații domnĭ pe acéstă cale sĕ priméscă sincera nóstră mulțămită și recunoscință.

Balulŭ, care a fostŭ atâtŭ de bine cercetatŭ încâtŭ spațiósa sală de dansŭ de ĕtă dată era prea mică — a fostŭ unul dintre cele mai animate, dreptŭ aceea e superfluu a mai aminti, că a duratŭ cu vioiciune nestĕmpĕrată până diminéța în ḑorĭ, când fiesce-care s'a depărtatŭ ducêndŭ cu sine impresiunile și suvenirile cele mai plăcute dela acéstă convenire românéscă.

Pentru comitetulŭ arangiatorŭ:
Teofilŭ Tulea.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS."
(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Belgradŭ, 9 Septemvre. Ḑiua numelui Reginei Natalia s'a serbatŭ erĭ în biserica Nataliei. Regele Alexandru a fostŭ înpedecatŭ de a fi de față prin o indisposițiune. Dintre regențĭ și miniștri n'a fostŭ niminea de față.

Londra, 9 Septemvre. Greva continuă, deórece lucrătorii au declaratŭ, că societățile docurilorŭ nu voescŭ sĕ le acorde condițiunĭ mai favorabile.

Viena, 9 Septemvre. Maiestatea Sa a ordonatŭ înființarea de nouĕ baterii grele la regimentele de artileriă de corpŭ.

DIVERSE.

Trei surorĭ sinucise. In Vesinet lângă Parisŭ s'au omorîtŭ trei surorĭ, care trăiau împreună. Mai ânteiu au împușcatŭ calulŭ și cânele ce'i avéu, deteră apoi focŭ casei și se'mpușcară și ele. Două dintre surorĭ au muritŭ imediatŭ, a treia s'a rănitŭ de mórte. Motivulŭ sinuciderei nu e cunoscutŭ, dér se scie, că ele șĭ-au perdutŭ averea prin crahulŭ canalului Panama. Stăpânulŭ casei era sĕ le secvestreze în ḑiua următóre lucrurile, ce le avéu. Ele au lăsatŭ o scrisóre, în care'l blastĕmă pe elŭ și pe familia lui. Fetele făcéu parte odată din cea mai bună societate.

Pentru a opri sporirea advocațilorŭ. In China, candidații, carĭ cadŭ la licență, primescŭ unŭ numĕrŭ de loviturĭ la talpa piciórelorŭ, ca sĕ'ĭ învețe a nu se mai presenta înaintea judecătorilorŭ, fără sĕ fiă îndestulŭ de bine preparațĭ. Ḑiarulŭ „XIX-ème Siècle", care publică acéstă rețetă, ḑice că e mare pĕcatŭ, că moravurile nóstre nu permitŭ asemenea mĕsură și în Europa.

Arsă de viă. D-na de Marcère, tînĕra femeiă a d-lui Marcère, secretarŭ alŭ perfecturei din Montpellier (Franța,) a muritŭ în urma unorŭ suferințe îngrozitóre. Diminéța, d-na Marcère 'șĭ friza pĕrulŭ cu unŭ ferŭ ce îlŭ încălḑia la o lampă cu esență minerală. Lampa rĕsturnându-se au luatŭ focŭ hainele femeei. Acéstă deschide imediatŭ ferĕstra și strigă după ajutorŭ. Cu tóte că unŭ tînĕrŭ, care trecŭ pe acolo, sări în casă și-i rupse josŭ vestmintele, totușĭ nenorocita a muritŭ. Corpulŭ ei a fostŭ plinŭ de rănĭ. Tînĕra femeiă n'a avutŭ mai multŭ de 25 anĭ. Bărbatulŭ ei, în momentulŭ accidentului nu se afla acasă.

Ḑiare marĭ de vêrstă. *Journal des Débats*, importantulŭ ḑiarŭ politicŭ alŭ Franciei, ș'a celebratŭ împlinirea anului alŭ o sutelea de esistență. Frumósă vêrstă! Dér cu tóte acestea nu susŭ ḑisulŭ ḑiarŭ este decanulŭ gazetelorŭ. Mai e în adevĕrŭ una, care datéză dela 1631 — de două sute-cincĭ-ḑécĭ și optŭ de anĭ adecă, — și acésta una e: *Gazette de France*, a cărei primĭ colaboratorĭ au fostŭ Louis XIII și Richelieu. In sfêrșitŭ ca vêrstă mai e între venerabilulŭ *Journal des Débats* și *Gazette de France*, fóia de publicitate întitulată *Moniteur*, mai mare decâtŭ *Débats* cu câteva lunĭ.

Teatru lui Wagner. Se scrie din Bayeruth, că stagiunea numitului teatru s'a terminatŭ. S'au încassatŭ pentru cele optŭ-spre-ḑece representațiunĭ mai multŭ de 620,000 de francĭ. Cheltuelile se urcă aprópe la 300,000 de francĭ, astfelŭ că cele 18 representațiunĭ au datŭ unŭ beneficiu curatŭ de 320,000 de francĭ. Familia Wagner a luatŭ pentru dênsa din rețetele serale suma de 65,000 de francĭ, ca dreptŭrĭ de autorŭ. Se scie că beneficiele, ce resultă din representațiunile vagneriane pe teatrulŭ din Bayeruth, suntŭ întrebuințate numai pentru prepararea nouelorŭ representațiunĭ și pentru subvenționarea artiștilorŭ școlei vagneriane.

Deraliarea trenului cu Șahulŭ. Trenulŭ împĕrătescŭ rusescŭ, în care se afla Șahulŭ în drumulŭ sĕu către casă, a deraliatŭ aprópe de stațiunea Bar a căii ferate rusescĭ sudvestice. Intêmplarea acésta nu l'a turburatŭ de locŭ pe Șahulŭ, care ḑise către oficerii rușĭ ce-lŭ însoțiau: „In tóte călĕtoriile mele și pretutindenea mĕ simțŭ deplinŭ liniștitŭ și nu mĕ temŭ de nicĭ unŭ periculŭ, căcĭ e o prostiă a se teme omulŭ de ceea ce nu vede și nu scie. Țiu strînsŭ la principiulŭ: Ceea ce 'i e omului destinatŭ de Dumneḑeu, aceea se întêmplă, orĭ și ce ar face și ar dispune omulŭ". S'a ordonatŭ o cercetare aspră în afacerea deraliei.

Un satŭ ce se prăpădesce. Din Wallenestadt (Elveția) sĕ anunță, că jandarmii silescŭ pe locuitorĭ sĕ părăséscă satulŭ Cerbacŭ, amenințatŭ de surparea unui munte. Bucățĭ de stâncĭ se desfacŭ din munte și se prăbușescŭ peste satŭ cu unŭ sgomotŭ grozavŭ, rupêndŭ copacĭ și case, și umplândŭ albia unui rîu. Satulŭ se va prăpădi cu desĕvêrșire.

Omorîtŭ de o maimuță. Sĕ scrie din Neutra: La băile din Pöstyen avea cu sine unŭ óspe de cură o maimuță, carea de altmintrelea era blândă și era hrănită chiar și de copii. In ḑilele astea o copilă mai mare dete maimuței érășĭ zaharicale și se juca cu ea; fără de veste îi sări maimuța în spate, când copila se plecase 'n josŭ, și o mușcă de céfă. După două ḑile copila murĭ în urma mușcăturei.

Unŭ canonŭ folositorŭ. Unŭ preotŭ din Montavino în regatulŭ Neapolei obicĭnuia sĕ dea țĕranilorŭ, carĭ mergeau la elŭ sĕ se spovedéscă, ca canonŭ (pocăință, peniteuță), ca sĕ plânteze unŭ măslinŭ, o vĭță séu vr'unŭ pomŭ roditorŭ și sĕ'lŭ cultive. Urmarea a fostŭ, că ținutulŭ parochiei sale (tractulŭ sĕu), care era cunoscutŭ ca celŭ mai puținŭ cultivatŭ în totŭ regatulŭ Neapolei, s'a prefăcutŭ încetulŭ cu încetulŭ intr'o adevĕrată grădină.

Nu-șĭ mai aduce aminte. O actriță merse la unŭ doftorŭ, ca sĕ-lŭ consulteze. „De câțĭ anĭ ești?", o întrebă mediculŭ. — „Pĕcatele mele", rĕspunse actrița, plecându-șĭ ochiĭ în jos „eu am mințitŭ în acéstă privință de atâtea orĭ, încâtŭ nu'mĭ mai aducŭ aminte."

Teatru arsŭ. Din Milanŭ se comunică dela 3 Septemvre, că teatrulŭ „Monta bor" a fostŭ nimicitŭ cu desĕvêrșire de unŭ incendiu violentŭ. N'a fostŭ nicĭ o victimă.

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ
din 8 Septemvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.42	Vênd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	„	9.37	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.45	„	9.48
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.75
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.75
Galbinĭ	„	5.54	„	5.59
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.—	„	125.—
Mărcĭ germane - -	„	58.—	„	58.25

Cursulŭ la bursa de Viena
din 7 Septemvre st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	99.50
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.65
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.65
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.65
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	104.65
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.65
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138. –
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	129.50
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.50
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.35
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	110.10
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	137.70
Acțiunile băncei austro-ungare - -	909.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	306.25
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.48
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	58.20
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.40

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

---

miscĭ de lângă ele, îndată țĭ-o iau alțiĭ.

De aci provinŭ pe timpulŭ acela multe sfeḑĭ, certe și bătăi în comună, ba totŭ din causa acésta s'a întêmplatŭ și unŭ omorŭ într'o comună învecinată. Insĕ unii mai cu stare, séu în situațiunĭ favorabile, folosescŭ ei singurĭ apa prospĕtă anulŭ întregŭ, ér vecinii lorŭ potŭ beneficia de ea numai nóptea, când le-o potŭ tăia pe furișŭ séu în timpurĭ nefavorabile. In privința acestorŭ obiceiurĭ n'am nimicŭ de adăugatŭ, căcĭ technica hidraulică modernă încă le aprobă grosso modo și se folosesce de ele.

Totușĭ îmĭ voiu permite a face unele micĭ întregirĭ cu scopŭ de a atrage atențiunea celorŭ interesațĭ: noi irrigămŭ cu 2 scopurĭ: a) pentru a îngrășa pămêntulŭ și a'i restitui substanțele minerale, care i-le-amŭ detrasŭ prin recolta fênului; b) pentru udarea pămêntului pe timpŭ de secetă, înainte de cósă pentru a face plantele pline de sucŭ — adecă turgescente, — pentru a le pute tăia mai bine cu cósa, și apoi îndată după cósă, ca rădecinile sĕ producă nouĕ vlăstare — sĕ otăvéscă iute. La cea dintâi ne folosimŭ de apa limpede, orĭ tulbure, dér mai bună este cea tulbure, care e încăcată de gunoiu, humă și nomolŭ și o folosim tómna, îndată ce s'a sistatŭ vegetațiunea — crescerea plantelorŭ — și primăvéră, până ce începe érășĭ crescerea plantelor — adecă de pe la inceputulŭ lui Octomvre până pe la S-tu Gheorge. La irrigațiunea prin revĕrsare — ca în casulŭ de față, este unŭ timpŭ de 2—3 sĕptĕmânĭ destulŭ, dér este mai bine a'i da două irrigațiunĭ, una mai scurtă tómna și alta mai lungă primăvéra.

La irrigare substanțele humice și minerale dissolvate orĭ luate mecanicesce în suspensiune se depunŭ la pămêntŭ, prin care se îngrașă pămêntulŭ și'i amelioréză totodată și calitățile sale fisice. Totŭ așa apa 'șĭ perde și din oxigen. Apa însĕ nu'șĭ perde tóte materiile minerale și humice, ci numai o parte din ele, și anume când vegetațiunea e mai mică mai puține, ér când earba este mare mai multe.

Nu este adevĕratŭ, că apa odată întrebuințată — apa spalacită — n'ar mai avea nicĭ o valóre!! Astfelŭ König a găsitŭ, că în 1 litru de apă neîntrebuințată se aflau tómna 205,2 mg. ér în apa întrebuințată de 3—4 orĭ la irrigațiune se aflau încă 185,3 mg. subst. minerale disolvate, prin urmare perderea lorŭ era numai de 19,9 mg; véra însĕ din 336,3 mg., ce se aflau în apa neîntrebuințată, maĭ rĕmăseseră încă după 4 întrebuințărĭ în litru numai 282,0 mg. decĭ perderea era de 54 mg. substanțe minerale. Ĕr décă ele nu se manifestau destulŭ, efectulŭ apei spălăcite nefiindŭ suficientŭ, causa este lipsă de oxigenŭ, și de oxidare suficientă; decĭ apa odată irigată, trebuesce prinsă și adunată în canale colectóre, și lăsată ca sĕ curgă cât-va timpŭ 2—30 metri distanță rĕmânênd în contactŭ directŭ cu oxigenulŭ, ca sĕ se sature din nou cu gazurĭ, și decĭ, când ar fi o înțelegere comună între proprietarĭ, apa din distanță în distanță ar putea fi întrebuințată la irrigațiune, ca sĕ se ude totŭ terenulŭ din prejurulŭ rîului, nu numai pe teritorulŭ comunei Recea, ci alŭ tuturorŭ comunelorŭ dela póla muntelui, și până în Oltŭ.

De aceea este de regretatŭ, că ei n'au ajunsŭ până acum la o înțelegere comună și la facerea unui statutŭ, după care sĕ se procédă la udare, după care sĕ se pótă uda fie-care terenŭ și parțelă cu apă próspĕtă, dér și cu apă spălăcită de 3—4 orĭ. Mai bine și mai ușorŭ s'ar pute esecuta acésta, décă s'ar însărcina cu ea un singurŭ omŭ — unŭ măiestru de irrigațiă *Riesel-meister* (și pămêntulŭ ar fi comassatŭ), care singurŭ sĕ îngrijéscă de tóte și sĕ fiă responsabilŭ, ca fie-care pămêntŭ sĕ capete apa necesară, căcĭ apă este destulă și timpulŭ dela 15 Octomvre până la Sf. George încă e de ajunsŭ, ca sĕ le pótă uda pe tóte. La udatulŭ numai pentru umeḑélă se întrebuințéză de ordinarŭ apa limpede, ér cea tulbure numai când érba este de totŭ mică, căcĭ la din contră ar nomoli érba și ar periclita viéța animalelorŭ.

(Va urma)

Nro. 420—1889. 153,3—1

CITAȚIUNE.

Maria Dănilă Benția gr. or. din Hurezŭ în 18 Martie a. c. a urḑitŭ procesŭ divorțialŭ asupra bărbatului sĕu *Ioanŭ Zaharia Socaciu* gr. cat. de acolo, carele depărtându-se în România, și nesciindu-i-se ubicațiunea, nu i s'a pututŭ comunica acțiunea spre rĕspundere. Insĕ urmărindu-se prin organele nóstre politice și prin consulatulŭ din Ploescĭ aflându-se, fŭ provocatŭ a se reîntórce acasă, ceea ce nicĭ pănă aḑĭ nu a făcutŭ, nicĭ a plenipotențiatŭ pre cineva, ca sĕ-lŭ represinte înaintea forului competinte; de acea se citéză pre acésta cale, ca în terminŭ de 6 lunĭ sĕ se presenteze înaintea forului matr. gr. cat. de I-a instanță alŭ Făgărașului, spre a se confronta cu muierea sa; altcum procesului se va da cursŭ liberŭ, și la timpulŭ sĕu se va pertracta și decide și fără de dênsulŭ.

Dela presidiulŭ forului matr. gr cat. de I instanță alŭ Făgărașului.

Făgărașŭ, în 5 Septemvre 1889.

Basiliu Rațiu,
vicarŭ gr. cat.

Nr. 5713—1889.
pol.

PUBLICAȚIUNE

Peʟtru esarendarea pășiunei de oi pe érna 1889/90 pe hotarulŭ Sighișórei se escrie prin acésta licitațiunea pe ḑiua de *26 Septemvre a. cur. st. n. la 11 óre înainte de amédĭ* în cancelaria magistratului subscrisŭ.

Licitanții au a depune la începerea licitațiunei suma de 50 fl. ca vadiu, respective au a aclude acéstă sumă înainte de începerea licitațiunei verbale ofertelorŭ ce se facŭ în scrisŭ.

Condițiunile de licitațiune se potŭ vedé în órele de oficiu în locŭ.

Sighișóra, în 5 Septemvre 1889.

Magistratulŭ orășanŭ.

88,13

„ALBINA",

Institutŭ de creditŭ și de economii

FILIALA BRAȘOVU

primesce în comisiune efectuirea de plățĭ și încassărĭ atâtŭ în interiorulŭ țĕrei câtŭ și în străinătate.

Cumpĕră, vinde și amanetéză monete, efecte și cupóne, *dă însașĭ séu îngrijește cecurĭ, asignate* etc. **și se recomandă** în deosebĭ **pentru esecutarea în comisiune a orĭ-cărei transacțiunĭ de bancă în România.**

Informațiunĭ mai de apróje se potŭ lua ḑilnicŭ în biroulŭ institutului, piață No. 90, dela 8—2 óre d. a.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a aráta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

FUNDATĂ ÎN 1888. TIPOGRAFIA *FUNDATĂ ÎN 1888.*

A. MUREȘIANU

BRAȘOVŬ, PIAȚA MARE No. 22.

Acestŭ stabilimentŭ este provĕḑutŭ cu cele mai nouĕ mijlóce tehnice și asortatŭ cu totŭ felulŭ de caractere de litere din cele mai moderne, este pusŭ în posițiune de a putea esecuta orĭ-ce comande cu promptitudine și acuratețǎ, precum:

CĂRȚĬ DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURŬ, ARGINTŬ ȘI COLORĬ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TÓTE SPECIILE DE SERVICIURĬ.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURĬ și RESTAURANTE.

COMPTURĬ, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORĬ, CUVERTE,
PREȚURĬ-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURĬ.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORĬ.

BILETE DE INMORMÊNTĂRĬ.

Comandele eventuale se primescŭ **în biuroulŭ tipografiei, Brașovŭ, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I,** cătră stradă. Comandele din afară rugămŭ a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.